

PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATIAETH DYDD MAWRTH, 15 TACHWEDD 2022

YN BRESENNOL:

Cynghorwyr:

Dewi Owen (Cadeirydd), Stephen Churchman, Anwen J. Davies, Anwen Hughes, Eryl Jones-Williams, Anne Lloyd-Jones, Linda Ann Jones, Olaf Cai Larsen, Edgar Wyn Owen, Gwynfor Owen, Llio Elenid Owen, Arwyn Herald Roberts, John Pughe, Beca Roberts a Menna Jones (Aelod Cabinet Cefnogaeth Gorfforaethol).

Swyddogion: Vera Jones (Rheolwr Gwasanaeth Democratiaeth ac Iaith), Geraint Owen (Cyfarwyddwr Corfforaethol), Ian Jones (Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol), Annes Sion (Arweinydd Tîm Democratiaeth) a Sioned Mai Jones (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

Yn bresennol ar gyfer eitem 6: Sion Gwynfryn Williams (Rheolwr Cyfathrebu ac Ymgysylltu).

Yn bresennol ar gyfer eitem 8: Carey Cartwright (Rheolwr Dysgu a Datblygu'r Sefydliad) a Cara Williams (Swyddog Datblygu Aelodau).

1. YMDDIHEURIADAU

Ni dderbyniwyd unrhyw ymddiheuriadau.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

3. MATERION BRYS

Ni chodwyd unrhyw faterion brys.

4. COFNODION

Derbyniodd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod blaenorol y pwyllgor hwn a gynhaliwyd 5 Gorffennaf, 2022 fel rhai cywir.

5. PENNAETH GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

PENDERFYNIAD

Penodi Ian Jones, Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol i swydd statudol Pennaeth Gwasanaethau Democritaidd.

Mynegodd Cadeirydd y Pwyllgor ei ddiolch i'r Cyn-bennaeth Gwasanaethau Democritaidd am ei waith dros y 7 mlynedd ddiwethaf gan dymuno pob llwyddiant iddo yn ei swydd newydd fel Cyfarwyddwr Corfforaethol.

Diolchodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol am y geiriau caredig a chyfleu ei werthfawrogiad i aelodau presennol yn ogystal â chyn aelodau'r Pwyllgor hwn am y cydweithio dros y blynyddoedd. Nododd ei ddiolchiadau i'r Cadeiryddion dros y blynyddoedd ac i Reolwr y Gwasanaeth Democratiaeth ac Iaith â'r tîm am y gefnogaeth.

Eglurwyd bod angen penodi Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd newydd gan ei bod yn rôl statudol.

Adroddwyd bod Ian Jones bellach wedi cael ei benodi fel Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol a chynhigiwyd derbyn yr argymhelliad i benodi Ian Jones yn Bennaeth Gwasanaethau Democrataidd. Mynegwyd hyder y byddai'r Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol yn rhoi'r ddyledus barch i'r swyddogaeth hon.

Yn dilyn pleidlais unfrydol croesawyd y Pennaeth Cefnogaeth Gorfforaethol i'r rôl. Mynegodd ei ddiolchiadau am y gefnogaeth ar ei benodiad fel Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd gan adrodd ei fod yn anrhydedd ymgymryd â'r rôl. Adroddodd ei fod yn edrych ymlaen at gydweithio a chefnogi'r Aelodau yn eu gwaith dros y blynyddoedd nesaf.

Nid oedd unrhyw sylwadau pellach.

6. CEFNOGAETH I GYNGHORWYR

PENDERFYNWYD:

Nodi'r sylwadau a derbyn y wybodaeth.

Cyflwynwyd yr adroddiad oedd yn adrodd ar ganlyniadau'r holiadur a anfonwyd i'r holl Aelodau ym mis Hydref 2022.

Nodwyd mai rhan gyntaf yr holiadur oedd holi Aelodau am amseriad cyfarfodydd y Cyngor. Adroddwyd ar y canlyniadau gan nodi bod 42 aelod wedi ateb yr holiadur yn llawn. Nodwyd bod y canlyniadau yn dangos parodrwydd i addasu rhywfaint ar rai o gyfarfodydd y Cyngor megis symud amser cychwyn y Cyngor Llawn o 1:00yp i 1:30yp. Dangosa'r canlyniadau bod awydd i barhau efo amseru cyfredol y Pwyllgorau Craffu ond bod rhai wedi mynegi awydd i newid amser y Pwyllgor Cynllunio i gychwyn am 10:00yb. Ychwanegwyd y gall newid o'r fath greu anawsterau ynghylch cynnal ymweliadau safle.

Adroddwyd y bydd y canlyniadau yn cael eu defnyddio fel sail i'r calendr cyfarfodydd 2023/24. Cadarnhawyd bod trafodaethau a gwaith pellach i'w wneud wrth ystyried amser cychwyn y Pwyllgor Cynllunio cyn dod i gasgliad. Adroddwyd bod yr holiadur wedi amlygu'r angen am doriad amserol mewn Pwyllgorau; nodwyd y bydd hyn yn derbyn sylw ac yn cael ei drafod gyda Cadeiryddion gwahanol Bwyllgorau.

Nodwyd bod ail ran yr adroddiad yn cyfeirio at fodlonrwydd yr Aelodau efo'r tîm Gwasanaethau Democratiaeth a chyfeiriwyd at y sylwadau sydd wedi eu nodi yn yr adroddiad. Adroddwyd bod trydedd rhan yr adroddiad yn ymdrin â materion cyfathrebu a nod yr uned o gyfleu negeseuon yn amserol a hwylus i Aelodau. Nodwyd bod y canlyniadau yn foddhaol ar y cyfan.

I gloi nodwyd bod sylwadau wedi eu cyflwyno megis brolio'r sesiynau anffurfiol Merched sy'n Gynghorwyr gan nodi bod y rhain yn hybu cydweithio ymhlith Cynghorwyr benywaidd ac yn codi hyder y Cynghorwyr hyn. Derbyniwyd sylwadau positif ar y rhaglen hyfforddi yn ogystal â sylwadau ar ddiogelwch Cynghorwyr.

Yn ystod y drafodaeth cododd y sylwadau canlynol:

- Mynegwyd awydd i barhau efo amser cyfredol y Pwyllgor Cynllunio. Credwyd bod cynnal y Pwyllgorau yn y prynhawn yn gweithio'n dda ac yn galluogi cynnal ymweliadau safle yn rhwydd ar fore'r Pwyllgor. Nodwyd y byddai'n fwy costus i'r Cyngor pe bai angen cynnal yr ymweliadau safle ar ddiwrnod arall.
- Gwnaethpwyd sylw ar ddiogelwch Cynghorwyr yn dilyn cyfarfod arbennig o'r Cyngor Llawn ym mis Awst a thybiwyd os oedd angen ail ystyried trefniadau diogelwch y Cyngor.

Adroddwyd bod dau Gynghorydd wedi derbyn bygythiadau difrifol o ganlyniad i'r cyfarfod dan sylw a cwestiynwyd a ddylai'r Heddlu fod yn bresennol pan fydd eitemau dadleuol yn cael eu trafod.

- Credwyd bod y dirwedd wleidyddol wedi newid a phryderwyd gweld rhagor o ddigwyddiadau tebyg yn y dyfodol. Nodwyd hefyd bod cyfrifoldeb ar Gynghorwyr i gymryd sylw o'r hyn maent yn ei gyfleu a'r iaith sy'n cael ei ddefnyddio.
- Mynegwyd gwerthfawrogiad bod asesiadau risg bellach yn cael eu cynnal.
- Nodwyd ei bod yn rhan o rôl Cynghorydd i herio er enghraifft aelodau'r Pwyllgorau Craffu a bod cyfrifoldeb i siarad ar ran eu cynrychiolwyr. Ychwanegwyd ei bod yn bwysig cymryd ystyriaeth o'r cod ymddygiad wrth herio.
- Diolchwyd i'r gwasanaeth am eu cymorth.

Mewn ymateb i'r sylwadau:

- Ategwyd y bydd ystyriaethau pellach i'w gwneud wrth ddylunio calendr cyfarfodydd 2023/24 ac mai cam cychwynnol yw adrodd ar ganlyniadau'r holiadur. Nodwyd y bydd ystyriaeth yn cael ei roi i'r awgrym o anfon holiadur pellach i aelodau'r Pwyllgor Cynllunio.
- Diolchwyd am y sylwadau am ddiogelwch Cynghorwyr a staff gan adrodd bod camau penodol wedi eu cymryd ers y cyfarfod ym mis Awst. Adroddwyd bellach bod asesiadau risg yn cael eu cynnal cyn bob Pwyllgor hybrid er mwyn arbed tarfu ar gyfarfodydd a lleihau'r risg i Aelodau, y cyhoedd a swyddogion y Cyngor. Ychwanegwyd mai un cam yn unig yw'r asesiadau risg a bod llawer o waith yn digwydd ar y cyd efo'r uned lechyd a Diogelwch.
- Adroddwyd y byddai'n rhesymol i adrodd ar gynnydd y gweithrediad asesiadau risg ac i'w gynnwys fel eitem i'r Pwyllgor hwn yn y dyfodol er mwyn i'r Aelodau gael gweld y cynnydd.

7. DEDDF LLYWODRAETH LEOL AC ETHOLIADAU (CYMRU) 2021

PENDERFYNWYD:

- a) Derbyn yr adroddiad gan nodi sylwadau ar y Cynllun Deisebau fydd yn cael ei argymhell i'r Cabinet.**
- b) Adnabod y Cynghorwyr Dewi Owen, Beca Roberts a Stephen Churchman fel aelodau i gynorthwyo gyda'r gwaith o ddatblygu protocol 'Cymorth a Gwasanaethau Ymchwil i Gynghorwyr'.**

Cyflwynwyd yr eitem gan osod cyd-destun y Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Eglurwyd bod yr adroddiad yn cyfeirio at dair elfen o'r Ddeddf ac yn rhoi diweddariad i'r Pwyllgor ar y camau gweithredu perthnasol a'r gwaith sydd wedi ei wneud hyd yma yn unol â gofynion y Ddeddf. Nodwyd bod tîm gweithredol o'r Gwasanaeth Democratiaeth ac Iaith a'r Gwasanaeth Cyfreithiol wedi ei sefydlu er mwyn ymgymryd â'r gwaith.

Adroddwyd bod gofyniad yn y Ddeddf i Awdurdodau Lleol gyhoeddi Strategaeth Cyfranogiad er mwyn nodi'r ffyrdd y caiff pobl leol eu hannog i gymryd rhan ym mhrosesau'r Cyngor o wneud penderfyniadau. Nodwyd bod y tîm gweithredol wedi bod yn datblygu strategaeth ddrafft a bydd y strategaeth honno yn cael ei datblygu dros amser wrth i arferion da ddod i'r amlwg. Ychwanegwyd ei bod yn ofynnol cynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar y Strategaeth a bwriedir cyflwyno canfyddiadau'r ymgynghoriad yn y fersiwn derfynol o'r strategaeth i'r Cyngor Llawn ym mis Mawrth.

Nodwyd mai gofyniad arall yn ôl y Ddeddf yw creu a chyhoeddi Cynllun Deisebau. Eglurwyd nad yw hyn yn rhywbeth newydd i'r Cyngor ond nad oes unrhyw ganllawiau penodol mewn lle ar hyn o bryd yn amlygu'r camau. Ategwyd bod y Cynllun wedi ei gynnwys yn yr adroddiad fel atodiad ac yn dilyn derbyn sylwadau'r Pwyllgor heddiw bydd y Cynllun yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet ddiwedd Tachwedd i'w argymhell i'w fabwysiadu gan y Cyngor Llawn ym mis Rhagfyr.

Ychwanegwyd y byddai'r Swyddogion yn ddiolchgar o dderbyn unrhyw sylwadau gan y Pwyllgor.

Y gofyniad olaf yw rhoi sylw i ganllawiau Cymorth a Gwasanaethau Ymchwil i Gynghorau. Adroddwyd bod y ddogfen yn nodi y dylai pob Aelod allu cael gafael ar amrywiaeth o wybodaeth a chynghor; mae'r protocol hwn yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd. Nodwyd bod angen adnabod tri Aelod i gynorthwyo gyda'r gwaith yma er mwyn sicrhau mewnbyn Aelodau.

Yn ystod y drafodaeth cododd y sylwadau canlynol:

- Gofynnwyd am eglurder ynglŷn â'r posibilrwydd o gyflwyno deiseb bapur yn hytrach na drwy e-bost ac am y nifer o lofnodwyr ar ddeiseb. Mynegwyd pryder bod deisebau efo llai na 100 o enwau am gael eu gwrthod a chredwyd y byddai hyn yn cael effaith ar faterion mewn pentrefi bach. Gofynnwyd i'r geiriad gael ei ail ystyried.
- Holiwyd am eglurder ynglŷn â'r pwynt am aelodau o'r cyhoedd yn gallu gofyn cwestiwn yn y Cyngor Llawn a gofynnwyd os yw hyn yn golygu newid i'r Cyfansoddiad.
- Cyfeiriwyd at ddau achos ble roedd Aelod wedi holi dau Bennaeth Adran am wybodaeth; cafwyd ymateb boddhaol gan un Pennaeth ond credwyd bod yr ymateb yn siomedig gan y Pennaeth arall.
- Cwestiynwyd pa mor ddefnyddiol ydi deisebau gan nodi y gall casglu dros 100 o lofnodion fod yn hawdd a phryderwyd pa bynciau fyddai yn amlygu eu hunain. Credwyd ei bod yn bwysig gallu hidlo'r deisebau a chael canllawiau cadarn mewn lle ynglŷn â beth sy'n dderbyniol.
- Croesawyd y Cynllun deisebau fydd yn rhoi eglurhad i'r cyhoedd o'r broses.
- Derbyniwyd 3 enw i gynorthwyo gyda'r gwaith Cymorth a Gwasanaethau Ymchwil i Gynghorwyr.

Mewn ymateb i'r sylwadau:

- Diolchwyd am y sylwadau teg ar y Cynllun Deisebau gan nodi y bydd yr addasiadau perthnasol yn cael eu gwneud er mwyn bod yn fwy penodol a chliar yn y Cynllun. Cadarnhawyd y bydd disgrisiwn gan y Cyngor i dderbyn deisebau efo llai na 100 o lofnodion ac y byddent yn derbyn ystyriaeth.
- Cadarnhawyd bod y Cyfansoddiad eisoes yn cyfeirio at hawl aelodau'r cyhoedd i ofyn cwestiwn yn y Cyngor Llawn a'r bwriad yw amlygu'r hawl yno ymysg y cyhoedd. Nodwyd bod trefniant penodol mewn lle sy'n cynnwys derbyn rhag rybudd o'r cwestiwn.
- Croesawyd y sylwadau ar ymatebion i ymholiadau Aelodau ac anogwyd yr Aelodau i drafod enghreifftiau unigol efo'r Cyfarwyddwr Corfforaethol sydd yn arwain ar y gwaith o edrych ar sut mae'r Cyngor yn ymateb i ymholiadau Aelodau.
- Eglurwyd bod gwahanol ffyrdd o ymateb i ddeisebau gan gynnwys ymateb uniongyrchol gan yr Aelod Cabinet neu drafodaeth yn y Cabinet neu mewn Pwyllgor Craffu. Ychwanegwyd y bydd y Cynllun yn egluro'r drefn o gyflwyno deiseb i'r Cyngor gan o bosib nad yw'r cyhoedd yn ymwybodol ar hyn i bryd am nad oes canllawiau clir.

8. DARPARIAETH DYSGU A DATBLYGU I AELODAU

PENDERFYNWYD:

Derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau a gyflwynwyd.

Cyflwynwyd trosolwg o'r ddarpariaeth Dysgu a Datblygu i Aelodau gan amlygu llwyddiannau, sialensiau a datblygiadau. Adroddwyd bod dewis o hyfforddiant rhithiol ac wyneb yn wyneb yn cael ei gynnig er mwyn darparu amrywiaeth i'r Aelodau ond hefyd annog llai o deithio.

Mynegwyd y byddai'r uned Dysgu a Datblygu yn ddiolchgar o dderbyn sylwadau am y ddarpariaeth er mwyn gallu addasu a gwella i geisio ymateb i ofynion Aelodau. Nodwyd bod y Rhaglen Datblygu Aelodau Etholedig yn esblygu ac yn gyfuniad o geisiadau gan Swyddogion y Cyngor ac Aelodau. Anogwyd yr Aelodau i roi eu barn ar beth y dymunant ei weld ar y Rhaglen.

Yn ystod y drafodaeth cododd y sylwadau canlynol:

- Mynegwyd bod y cyfnod Cofid wedi newid bywydau a bod y cynnig o hyfforddiant rhithiol o fantais i lawer am ei fod yn arbed amser teithio Cyngorwyr ac yn arbed arian i'r Cyngor.
- Credwyd bod safon yr hyfforddiant yn dda iawn.
- Mynegwyd safbwynt bod y cyrsiau neu'r hyfforddiant rhithiol yn anoddach i'w deall a'u cofio o gymharu â'r rhai sy'n cael eu cynnal wyneb yn wyneb ble gall Aelodau gyd-drafod a sgwrsio, credwyd bod y rhain yn fwy effeithiol.
- Ategwyd y farn uchod gan nodi bod hyfforddiant wyneb yn wyneb yn fwy diddorol.
- Nodwyd y byddai'n ddefnyddiol gweld rhestr o ba hyfforddiant mae Aelodau wedi eu mynychu ac angen eu mynychu, yn enwedig efo'r hyfforddiant hanfodol.
- Adroddwyd bod y Cyngor yn arfer cynnig hyfforddiant ar sut i ddelio efo'r wasg e.e. cyfweiliadau teledu neu radio, a broliwyd yr hyfforddiant hwn. Gofynnwyd a fydd rhywbeth tebyg yn cael ei gynnig yn y misoedd nesaf.
- Ategwyd y sylw uchod efo budd derbyn hyfforddiant ar sut i ddeilio efo'r wasg yn ogystal ag elfen o hyfforddiant ar siarad yn gyhoeddus.
- Holiwyd am y drefn o ddarparu adborth ar ôl mynychu hyfforddiant.
- Mynegwyd sylw y byddai mwy o hyfforddiant yn ymwneud a Deddfau a'r ochr gyfreithiol o fudd er mwyn cael gwell eglurder am y materion hyn.
- Diolchwyd i'r uned Dysgu a Datblygu am eu gwaith.

Mewn ymateb i'r sylwadau:

- Mynegwyd ei bod yn bwysig cynnig amrywiaeth o hyfforddiant rhithiol ac wyneb yn wyneb a bod yr uned yn ceisio taro'r balans cywir.
- Nodwyd bod modd gweld rhestr o ba hyfforddiant mae Aelodau unigol wedi eu mynychu ar y Modiwl Datblygu Staff o dan Fy Nghofnod Hyfforddi. Gall y Swyddog Datblygu Aelodau anfon e-bost at yr Aelodau yn esbonio ble i ddod o hyd i'r cofnod hwn.
- Adroddwyd y gall sesiwn hyfforddi ar ddelio efo'r wasg gael ei drefnu pe bai'r Aelodau yn dymuno. Ychwanegwyd yn hanesyddol fod yr hyfforddiant hwn yn cael ei gynnig i Aelodau Cabinet neu Gadeiryddion ond cytunwyd y dylai gael ei gynnig yn ehangach. Nodwyd bod y sesiynau ar gyfer Aelodau Cabinet wedi cael eu trefnu at ddechrau 2023; bydd yr uned yn trafod pryd sy'n amserol i gynnig yr hyfforddiant i weddill yr Aelodau.
- Cymerwyd y cyfle i gyfeirio at yr Adolygiad Datblygiad Personol sydd ar gael i bob Aelod ac yn gyfle i gael sgwrs unigol efo'r uned Dysgu a Datblygu er mwyn adnabod meysydd gwahanol, cyfleoedd neu flaenoriaethau i'w cynnwys yn eu rhaglen ddatblygu personol.
- Cadarnhawyd bod ffurflen adborth yn cael ei e-bostio at Aelodau yn dilyn yr hyfforddiant.
- Cadarnhawyd bod rhagor o hyfforddiant ar y gweill gan gynnwys hyfforddiant yn ymwneud â Deddfau. Nodwyd bod yr uned wedi canolbwyntio ar yr hyfforddiant hanfodol yn bennaf ers yr Etholiadau ym Mai 2022. Bydd hyfforddiant mwy meddal er enghraifft Darllen Cyflym yn cael eu cynnig yn ystod y blynyddoedd nesaf.

9. ADRODDIAD DRAFFT PANEL ANNIBYNNOL CYMRU AR GYDNABYDDIAETH ARIANNOL

PENDERFYNWYD:

Derbyn yr adroddiad gan nodi sylwadau'r Pwyllgor ar gyfer llunio ymateb i ymgynghoriad adroddiad drafft Panel Annibynnol ar Gydnabyddiaeth Ariannol ac ar y trefniadau i adolygu uwch gyflogau.

Cyflwynwyd yr adroddiad oedd yn argymhell i gynyddu cyflog sylfaenol Cynghorwyr i £17,600, sef cynnydd o 4.76%. Gofynnwyd am sylwadau ar gyfer llunio ymateb i ymgynghoriad adroddiad drafft Panel Annibynnol ar Gydnabyddiaeth Ariannol sydd yn amlinellu'r newidiadau a fwriedir ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24. Eglurwyd mai cyfrifoldeb y Panel yw gosod lefelau cyflogau Cynghorwyr Cymru a bod eu rôl yn hollol annibynnol.

Ychwanegwyd nad oes rhaid i Aelodau dderbyn y cyflog, mae'r hawl ganddynt i wrthod y cyflog ond rhaid gwneud hynny yn ysgrifenedig i'r Pennaeth Gwasanaethau Democratiaidd.

Adroddwyd mai 18 yw'r uchafswm o uwch gyflogau y gellir eu talu ac mae'r adroddiad yn manylu ar argymhellion a safbwynt y Panel. Cadarnhawyd mai 17 allan o'r 18 uwch gyflog sydd wedi eu neilltuo ar gyfer 2022/23 yn sgil y newidiadau o benodi Aelod Lleyg yn Gadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Gofynnwyd i'r Pwyllgor adolygu'r sefyllfa ar gyfer 2023/24. Nodwyd bod y rhestr o'r uwch gyflogau i'w weld ym mharagraff 17 o'r adroddiad.

Nodwyd bod yr adroddiad yn cyfeirio at adolygu cyfrifoldebau Cadeiryddion Pwyllgorau felly bydd y tîm Democratiaeth yn ceisio asesu'r pwysau gwaith a'r cyfrifoldebau ar y Cadeiryddion dros y misoedd nesaf. Bydd y canlyniadau yn cael eu hadrodd yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth ym mis Mawrth 2023 er mwyn llunio argymhelliad i gyfarfod blynyddol y Cyngor llawn ym mis Mai.

Yn ystod y drafodaeth cododd y sylwadau canlynol:

- Mynegwyd sylw bod yr Aelodau wedi derbyn beirniadaeth yn barod am dderbyn rhagor o gyflog.
- Gwnaethpwyd sylw bod Aelodau yn gallu hawlio ad-daliadau costau gofal i'w cynorthwyo efo gofal plant a bod ganddynt hawl i absenoldeb mamolaeth a chwestiynwyd os oedd yr holl Aelodau yn ymwybodol o hyn.
- Ategwyd bod hyn hefyd yn wir i ofalwyr sydd â dibynyddion a'i bod yn bwysig hyrwyddo'r cymorth sydd ar gael.
- Mynegwyd siomedigaeth nad oedd gwahaniaeth yng nghyflogau Cynghorwyr Tref a Chynghorwyr ardaloedd gwledig. Ychwanegwyd nad oedd angen i Gynghorwyr ardaloedd trefnol ddefnyddio eu ceir na thalu am logi ystafelloedd ar gyfer cynnal cymorthfeydd felly yn arbed llawer o arian o gymharu â Chynghorydd ward gwledig. Credwyd bod y diffyg ystyriaeth i'r costau ychwanegol i Gynghorwyr gwledig yn annheg.
- Ategwyd mai'r ffordd fwyaf teg o benderfynu pa Gadeiryddion Pwyllgorau sy'n derbyn yr uwch gyflog fydd drwy edrych ar eu rôl yn unigol a'u llwyth gwaith.

Mewn ymateb i'r sylwadau:

- Nodwyd bod y Gwasanaeth yn parhau i gymryd camau i godi ymwybyddiaeth o'r hyn sydd ar gael i Aelodau o ran ad-daliadau costau gofal. Cyfeiriwyd at y Llawlyfr Aelodau sy'n cyfeirio at yr hyn sydd ar gael.
- Nodwyd bod gwybodaeth yn yr adroddiad llawn gan Banel Annibynnol Cymru ar gydnabyddiaeth ariannol a gall y Rheolwr Gwasanaeth Democratiaeth ac Iaith anfon copi o'r adroddiad llawn i Aelodau pe baent yn dymuno.

- Ychwanegwyd y gall y Gwasanaeth drefnu i nodi'r wybodaeth mewn lleoliad amlycach ar y Mewnrwyd Aelodau.
- Cadarnhawyd y bydd Swyddogion yn holi Cadeiryddion Pwyllgorau am eu cyfrifoldebau â'r gofynion sydd arnynt fel Cadeirydd Pwyllgor er mwyn derbyn eu sylwadau ar gyfer ystyriaeth bellach yng nghyfarfod mis Mawrth o'r Pwyllgor hwn.

Dechreuodd y cyfarfod am 13:00 a daeth i ben am 14:50.

CADEIRYDD